

*226
10 p. 1000
3000
Kõrberaal Ibrukaal*

Jurjewi Eesti Põllumeeste Selts.

*Генеральное собрание
Копрамуна-Байябрас*

Põllu- ja käsitöö näituse
eeskawa.

Augustikuu 3., 4. ja 5. päeval 1902.

Jurjewis (Tartus) 1902.
J. E. Põllumeeste Seltsi kirjastus.

5

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 7 мая 1902 года.

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

199 304

(Tartus).

199304

A. Üleüldised määrused.

§ 1. J. Cesti Põllumeeste Seltsi poolt toimepandaval Cesti näitusel on **otstarbeks** põllutöö, hobuse- ja karjakasvatuse, aiatöö, mesilasepidamise, kalakasvatuse ja käsitöö edendus.

Täheendus I.: Näituse iseäralduseks on käesoleval aastal **sepa- ja metallitööde jaostond**, millest iseäranis üle terve kodumaa osa võtma tutsutakse. Et sepatööde poolest elawat osavõtmist oodata tuleb, on sepatööde jaostonda iseäranis rohkesti auuhindasid määratud. Mitmed Cesti näituse sõbrad on sepatöödele suuremaid rahalisi auuhindasid ajutanud. Kõrgemaks auuhinnaks on hõbeauraha ja 25 rubla raha.

Täheendus II.: Näituse otstarbe täitmiseks peetakse näituse aja jooksul asjatundjate poolt **näitlikka kõneid**.

Täheendus III.: Näituse otstarbe fättejaamiseks on mitmesuguste **auuhindade** väljajagamine. Auuhindadeks on Seltsi poolt tänawu hulk oma hõbe- ja prongsaurahasid. Riigama jagab Selts mitusada rubla sularaha ja oma kaunistatud kiitusekirju auuhindadeks välja. Pääle selle on riigi-asutustelt ning põllutöö, aiatöö, kalakasvatuse, mesilasepidamise ja muudekt feltsidelt kui ka erainimestelt suur hulk hõbe- ja prongsaurahasid, kiitusekirjasid ja raha juba saadud ja weel loota.

Täheendus IV. Näituse kordapanek on iseäraliselt näitusetoimekonna hooleks antud, selle otjused tarwilikul korral Seltsi koosoleku poolt kinnitatud saamad.

§ 2. Näitus peetakse **3., 4. ja 5. augustil 1902. a.** ära ja on waatajatele awatud: 3. augustil kella 12 lõun. kuni kella 8 õhtu; 4. augustil kella 10 homm. kuni kella 8 õhtu ja 5. aug. kella 10 homm. kuni kella 7 õhtu.

§ 3. Et näitusele toodawatest asjadest näituse ajaks **nimekirja** ehk katalogi trükkida ja näituse ruumisid tarwilikult ära seada, sellepärast palutakse kõiki näitusele toodawaid asju 5 päewa enne näituse algust, s. o. **juulikuu 28. päewaks** üles anda. Hiljemalt ülesantud asjad wõetakse küll vastu, kuid ei tule mitte näituse nimekirja.

§ 4. Ülesandmisi wõtawad vastu ja annawad näituse üle lähemat seletust: I. Jurjewis (Cartus): 1) „Postimehe talitus“. 2) Dr. A. Schulzenberg, Riia uul. nr. 24. 3) K. Sööti raamatukauplus. 4) G. A. Wirkhausi kauplus Peterburi uul. nr. 42. 5) Sellep, Murk ja K^{ie} kaubamaja Söögi turul. 6) Chr. Aug. Wirkhausi kauplus kaubahoowis nr. 8. 7) Kunstaednik J. Tõnisson, Wiljandi uulitsas

Tõnissoni Wennaakste aiaäris. II. Jurjewi (Tartu) ligikonnas: 1) Wallawanem J. Tarik Tähtweres. 2) Kohaomanik P. Luiga Kopkas. 3) Wallaw. a. J. Thomson Raadil. 4) Kohaomanik K. Pärn Wafulas, Sahlkapuul. 5) Mõisawalitseja Perli Wafula mõisas. 6) Wallakirj. Pintmann Luunjas. 7) Kohaomanik K. Jürjado Luunjas. 8) Taabri mõisa rentnik B. Kapsta. 9) Kohaomanik M. Schulzenberg Kawastus. 10) Wallawanem Aug. Soome Worbuses.

III. Hõos: 1) Kihelkonnakooliõp. Th. Koosileht. 2) Kohaomanik Joh. Jürmann. 3) Wallakirj. P. Fuchs Meeril.

IV. Äkis: 1) Wallakirj. J. Kammul Elstweres. 2) Kohaomanik Torim Woldi Tormil. 3) Kohaomanik Saar Kärtnas.

V. Maarja-Magdaleenas: 1) Kihelkonnakooliõp. J. Tamme-mägi. 2) Kohaomanik J. Ostrat Kudinal. 3) Kaupm. ja kohaomanik E. Kingsepp Saare wallas. 4) Köster J. Kondt.

VI. Lainsel: 1) Wallakir. J. Luha Jõgewal. 2) Köster J. Riomar Lainsel. 3) Wallakirjutaja Hunt Waimastweres. 4) Kaupmees Reitaw Lainsel-Tähtweres.

VII. Palamusel: 1) Westiomanik G. Kusik. 2) Kooliõpetaja Koch. 3) Kohaomanik J. Warrik. 4) Kohaomanik K. Karm Wisufis. 5) Juustumeister J. Munna Kuremaal. 6) Kirjutaja Parts Koelas.

VIII. Kurfis: 1) Kihelkonnakooliõpetaja Lõssmann. 2) Kohapidaja J. Riomar Puucmanis. 3) Kirjutaja Bau Laewas. 4) Kirjutaja M. Klaos Härjanurmes. 5) Kirjutaja K. Campson Puurmanis.

IX. Tormas: 1) Kihelkonnakooliõp. Kommuksjar. 2) Kohaomanik K. Laas Wotikweres. 3) Kirjutaja C. Schulbach Uwinurmes. 4) Proua Jooosua, Pohufoos. 5) Jaamapidaja J. Mill Muustwees.

X. Kodaweres: 1) Köster Paukam Mlatzkiwil. 2) Kohaomanik Fr. Kärner Mlatzkiwil. 3) Meiu Anna Haawa Pallal. 4) Metsajülem D. Seidenbach Hallikul.

XI. Rõpinas: 1) Köster J. Raudsepp. 2) A. Kaarask.

XII. Wõnnus: 1) Kohaomanik J. Kuus Kaagweres. 2) Kirjutaja J. Muustkastres. 3) Kirjutaja J. Pusepp Ahjal. 4) Kirjutaja J. Wäljaots Haasalawal. 5) Kirjutaja C. Kallas Mäksal. 6) Kirjutaja C. Karneol Wana-Kuustes.

XIII. Kambjas: 1) Suure-Kambja mõisa rentnik G. Fuchs. 2) Proua A. Kuff Hiljamõisas. 3) Juustumeister P. Munna Wana-Kuustes.

XIV. Otepäas: 1) Dr. Clemens Nuustakul. 2) Jaamapidaja J. Huit Nuustakul. 3) Kaupm. K. Treial Nuustakul. 4) Kirjutaja

K. Saar Paluperas. 5) Preili D. Härms Päidla mõisas. XV. **Sangastes**: 1) Kooliõp. Hermann raudteejaama juures. 2) Kirjutaja G. Uusen Sangastes. 3) Mõisarentnik Saul Kuigatši Hädu-mõisas. 4) Mõisarentnik J. Grünberg Keenil. 5) Kirjutaja K. Suits Kuigatšis. 6) Kirjutaja A. Orro Laatres. XVI. **Rõngus**: 1) Kohaomanik J. Grünfeldt Tammel. 2) Apteeker promisor J. Kaart Rõngus. 3) Kohaomanik Eizenschmidt Käärdil. 4) Kirjutaja Wajar Akres. XVII. **Rannus**: 1) Kõster J. Kompus. 2) Wallawanem J. Oldt Rannus. 3) Wallawanem H. Peterson Walgutas. 4) Mõisapidaja G. Rask Tammel. XVIII. **Puhjas**: 1) Kõster K. Peerna. 2) Kohaomanik Mets Uilas. 3) Kohaomanik Juudas Kawildas. 4) Kirjutaja Tattar Kongutas. 5) Kooliõpetaja Normann. XIX. **Wõrul**: 1) Fr. Karlsoni raamatukauplus. 2) Kaupmees J. Mõttus. XX. **Põlwas**: Apteeter R. Bergmann. XXI. **Rõnges**: Kõster A. Ašfor. XXII. **Wasseliinas**: Kihelkonnakooliõp. A. Undriš. XXIII. **Kanapääs**: Dr. Kelder. XXIV. **Urwastes**: Kõster J. Wassil. XXV. **Harglas**: Kooliõpet. Kalkun Mõnište Sarul. XXVI. **Karulas**: Wallawanem D. Pattiš. XXVII. **Walgas**: Rohukaupluse omanik P. Giner. XXVIII. **Helmes**: 1) Kihelkonnakooliõpetaja Krimm. 2) Wallakirjutaja J. Dert Tõrwas. 3) Kaupmees Wiira Pikajillal. XXIX. **Tarwastus**: 1) Kõster Birkenthal. 2) Kirjutaja T. Kuusif Tarwastus. XXX. **Paistus**: Kirjutaja J. Raudsepp Holstres. XXXI. **Wiljandis**: 1) A. Tõllassepa raamatukauplus. 2) Kohaomanik M. Tõnišson Wiljandi Muršil. 3) Kohaomanik T. Härms Wiljandi Wul. XXXII. **Kõpus**: Kihelkonnakooliõp. Rubel. XXXIII. **Suure-Jaanis**: 1) Proua K. Kurrik Ungemõisas. 2) Kõster H. Rapp. XXXIV. **Kolga-Jaanis**: Kõster J. Tiedt. XXXV. **Pilistweres**: Dr. J. Voorberg. XXXVI. **Põltsamaal**: Raamatukauplus T. Tiedt. XXXVII. **Wändras**: 1) Kihelkonnakooliõp. A. Jürgenstein. 2) Kooliõp. W. Uniwer. XXXVIII. **Coris**: Kihelkonnakooliõp. Ossino. XXXIX. **Hallistes**: 1) Kohaomanik J. Sapaš. 2) Kohaomanik P. Liebus. XL. **Karkšis**: 1) Kihelkonnakooliõp. Luukas. 2) Wallakirjut. J. Šwes. XLI. **Saardes**: Kaupm. H. Kase Kilingi-Mõmmes. XLII. **Häädemeestel**: Kapten G. Grant. XLIII. **Pärnus**: 1) Trüki-kojomanik H. Caane. 2) Tel. am. H. Mägi. XLIV. **Mihklis**: Kaupmees P. Werner. XLV. **Kuresaares**: Adwokat C. Falk.

XLVI. **Kaarmal**: Koolidpetaja J. Kirotar. XLVII. **Kärlal**: Mõisapidaja G. Markus. XLVIII. **Pöidel**: Köster R. Paulmeister. XLIX. **Tallinnas**: 1) Ajalehetoimet. A. Busch. 2) J. Bloompuu raamatukauplus Harjuväravas. L. **Vaides**: Kaupmees Koik. LI. **Rakveres**: N. Erna raamatukauplus. LII. **Wäike-Maarjas**: J. Siw. LIII. **Jisakus**: Köster Hansen. LIV. **Harwas**: Koolidpet. J. Speek, „Postimehe“ abitalituses.

§ 5. Asjade ülesandmiseks on **ülesandmise-lehed** trükitud, kuhu küsimiste pääle täielikud kostused tulewad kirjutada. Ülesandmise leht **nr. 1** tuleb juulikuu 28. päewaks s. a. näituse-toimekonna kätte saata, **nr. 2** aga nendesamade kostustega näituseplatfil asjade sisseandmise juures ette näidata.

Täheendus I.: Oma kaswatatud loomade kasvatamise kohta tuleb wallawalituste ehk teiste asutuste poolt kinnitatud **tunnistus** ette näidata.

Täheendus II.: **Kõik asjad ja loomad**, mis näitusel mitte ära ei ole müüdud, wiidakse näituselt raudteedel ilma maksuta koju tagasi!

Et seda digust saada, ei tohi aga loomade ehk asjade omanikud neid **weokirjade ärakirju** ehk **duplikatsid**, mis neile asjade saatmise juures raudteel antakse, **mitte ära häwitada ega kaotada**, waid peawad neid **alal hoidma** ja näitusetoimekonnale ette näitama, et sellel wõimalik oleks tagasiweo tunnistuste pääle tarwilikka märkusi teha.

Neid asju, mis „**bagassis**“ näitusele toodud, ei saa **mitte ilma hinnata** tagasi saata, sest et tarwilik ära kiri weokirjast puudub.

§ 6. Näitusele toodawate loomade ja asjade **wastuwõtmine** näituse ruumides kestab **31. juulil** ja **1. augustil** kella 2—7 p. l., **2. augustil** hom. kella 10-st kuni õhtu kella 7-ni ja **3. augustil** hom. kella 5—9-ni. Asjade wastuwõtmise juures antakse **kwiitung**, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule kätte antakse.

Täheendus I.: Kui ülesandmine seaduslikka nõudmisi mitte ei täida, siis wõib teda tagasi lükata.

Täheendus II.: **Raesterahwa näputöösid** palutakse wõimalikult **2 päewa enne näituse algust** ära tuua, et neid sündselt üles wõiks seada.

§ 7. Näitusele toodawate loomade ja asjade **wäärtus** peab üles antama.

§ 8. Näitusele toodawatel loomadel ja asjadel palutakse lühikene **kirjeldus** ehk **seletus** juurde lisada.

Täheendus I.: Igale üffikule asjale, iseäranis näputöödele, palutakse **walgest riidest** sedel pääle õmmelda, kuhu pääle tuleks tähendada: 1) asja nimi, 2) wäärtus, kui müüa, müügihind, 3) näitaja nimi ja elukoht.

T ä h e n d u s II.: Muuhinna saamiseks peab näitusele kõige vähemalt toodama: wiljaseemet $\frac{1}{2}$ warka, linu 20 naela, heinaseemet 5 naela, keeduwilja, wiljapuus- ja metsapuuseemet 1 nael, wõid 10 naela.

T ä h e n d u s III.: Wäljaweo- ja föögivõid palutakse 2 nädalat enne näituse algust näituse juhataste kätte tuua, et näha saaks, kas tema hästi seisab.

§ 9. Suuremate asjade ülesseadmine ja tarwilikud eel- tööd peawad näitajate poolt nende kulu ja tööjõuuga aegsasti korda saadeta. Et tähendatud ülesseadmine mitte näituse ilu ei rikuks, selle üle walwab näitusetoimefond.

§ 10. Asjade ja loomade finnitamine sünnib omaniku soowi järele tema enese kulul, peab aga ülesandmise-lehe pääl ära tähendatud olema.

§ 11. Näituse asjade wigastamise ehk muu kahju eest, mis ilma tema awaliku süüta on juhtunud, ei wastuta näituse juhatus mitte.

§ 12. Raebtused näitusesse puutuwate asjade üle tulewad 24 tunni jooksul kirjalikult näitusetoimefondile sisse anda.

§ 13. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil seisuraha:

1. Hobuse (üksiku ja warsaga mära) eest 75 kop.
2. Warsa eest 50 "
3. Karilooma eest 40 "
4. Patriruumi eest, kui jääb mitu wäiksemat looma
jões on 50 "
5. Sea, lamba, wäpsa ja muu wäiksema looma eest à 30 "
6. Põllutöö-riistade, masinate, wanrite, meesterahwa käsitööde jne. eest lahtisel platil ruutjala päält 1 kop.
7. Asjade eest kuuride all ruutjala päält 3 kop.
8. Karja- ning põllusaaduste wäiksema numbri päält wõetakse 10 kop.
9. Meesterahwa kodukäsitööde eest seisuraha ei nõuta.
10. Käsitööde eest, mis tükk lauda ehk seinu ära wõtawad, ruutjala päält 5 kop., pörandu ruutjala päält 3 kop.
11. Sulgloomad, mis puurides näitusele toodakse, on maksust priid.

Seisuraha tuleb loomade eest wastuwõtmise juures, asjade eest näituse aja jooksul ära maksta.

T ä h e n d u s I.: Opetistude kogude eest wõib näitusetoimefond seisuraha kuni $\frac{1}{3}$ alandada.

Tä h e n d u s II.: Töötawate reheapessumafinate eest ei ole mitte üle 5 rubla maksta.

Tä h e n d u s III.: Ürilliste kodufäsitööd ei ole seisurahast mitte wabastatud.

§ 14. Näituse pileтите hinnad on: laupäewal 50 kop., pühapäewal 20 kop. ja esmapäewal 35 kop.; terve näituse aja pilet nime pääle 1 rbl. 25 kop.

Tä h e n d u s I.: Priipileti saamad loomade talitajad ja asjade järelewaajad — wiinised näituse juhatusse otsust mööda. Kes oma pileti teisele edasi andnud, kaotab pileti ja maksab seltsi hääts 1 rubla.

Tä h e n d u s II.: Lapsed, kooliõpilased ja alamwäeteenijad maksawad pääsetähtede eest poole hinda.

B. Näituse ford.

§ 15. Teatust ja juhatusst näituse korra, näitusele toodud asjade ja loomade, auuhinna-andmise põhjuste ja muu kohta saab igalüks näituse-talitusest ehk büroost, kus seks walitud näituse-toimekonna liikmed jaoskonna kaupa terwel näituse festusel wahetpidamata walwamas on.

§ 16. Loomade jõotmise ja talitamise eest peawad näitajad ise muret kandma. Loomade talitamisel antakse sisse- ja wäljakäimiseks talitaja nime pääle priipilet, aga sel ajal, kui näitus awatud on, ei tohi talitajad mitte ilma näituse-toimekonna teadmata näituseplatsilt ära minna; ei täida nemad seda nõudmist mitte, siis peawad nad oma kuluga uue pileti ostma; nõndasama peawad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud priipileti ära on kaotanud. Loomade puhastamine ja asemete korraldamine peab iga päew enne näituse awamist sündima.

Loomade ettetoomise ajal peab iga loomatalitaja oma loomade juures olema ja käsu järele looma ette tooma ja kõnnitama.

Loomade talitajad ja asjade järelewaatajad peawad näituse-toimekonna nõudmisi tähele panema; ei tohi näituse ruumides mitte suitsetada.

§ 17. Põllutöö-riistade ja masinate näitajate asemikud on kohustatud näituse-toimekonna seadmise järele teatud aegadel asjade juures olema ja nende üle waatajatele seletust andma.

18. Näitusele toodud loomade ja asjade müümine sünnib näituse-toimekonna liikmete juuresolemisel ehk toimekonnale tea-

tamisel. Iga müüja maksab näituse-kassasse: loomade ja eluta asjade päält kaks protsenti, põllutöö-riistade päält pool protsenti. Kes jalaja ehk ilma toimekonna lubata müüb, maksab kümme protsenti näituse-kassa hääks. Maksu võtab vastu näituse-talitus ehk büroo.

Tähendus I.: Kui asjad ehk loomad müüa, siis pandakse see iseäralise tähe pääl üles.

Tähendus II.: Asjade päält, mis alla 1 rubla ära müüakse, ei võeta näituse kasuks mitte maksu. Kui aga ühel näitajal rohkem asju on ära müüdud, siis võetakse ülemal tähendatud maksu müüdud asjade hinna üldmise jumma järele.

§ 19. Näituse jooksul pandakse loomade ja asjade oksjon ehk müümine enampakkumise teel toime. Kes oma loomi ehk asju enampakkumise teel müüa soovib, peab jeda ülesandmiselehele üles panema.

Tähendus: Loomade ja asjade päält, mis enampakkumise teel ära müüakse, makstakse näituse hääks harilik protsent, mis § 19 ära on tähendatud. Kui omanik looma ehk asja ise tagasi ostab, on temal näituse hääks pool vähem maksta.

§ 20. Näitusele toodud loomad ja asjad jäävad oma koha pääle kuni 6. augustini õhtu kella 6-ni, ning peavad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees näituseplatšilt ära wiidama. Pääle jeda tähtaega lasseb näituse-toimefond äraviimata asjad näitaja kulul ära koristada ja 1 kuu aega alles hoida. Asjad, mis ühe kuu jooksul pääle näituse lõppu ära wiidud ei ole, müüakse J. E. Põllumeeste Seltsi kasuks ära.

§ 21. Auuhindade väljajagamine sünnib viimasel näituse päeval pärast lõunat seltsi eestseisuse ja näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjal.

C. Näituse jaoskonnad.

I. Koduloomade ja kodulindude kasvatuse.

A. Hobused.

I. Täiswerd:

- 1) Tõõhobused: 1. liik täkud, 2. liik märad, 3. liik märad warssadega, 4. liik warjad: a) märawarjad 1 ja 2 aastased, b) täkwarjad 1 ja 2 aastased, 5. liik ruunad.

- 2) Sõiduhobused: 1. liik täkud, 2. liik märad, 3. liik märad waršfadega, 4. liik waršad: a) määrawaršad 1 ja 2 aastased, b) tätkwaršad 1 ja 2 aastased.

II. Segawerd:

- 1) Tööhobused: 1. liik täkud, 2. liik märad, 3. liik märad waršfadega, 4. liik waršad: a) määrawaršad 1 ja 2 aastased, b) tätkwaršad 1 ja 2 aastased, 5. liik ruunad.
- 2) Sõiduhobused: 1. liik täkud, 2. liik märad, 3. liik märad waršfadega, 4. liik waršad: a) määrawaršad 1 ja 2 aastased, b) tätkwaršad 1 ja 2 aastased.

B. Kariloomad ja teised koduloomad.

1) Weised:

- I. **Cesti tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.
- II. **Angleri tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.
- III. **Sollandi ja Frieši tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.
- IV. **Segawerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.
- 2) **Lambad:** a. Willa=lambad, b. liha=lambad,
- 3) **Sead.**
- 4) **Sulgloomad:** kanad, hanid, pardid, kalkunid jne.

II. Karjakaswatuje jaadused ja piimatalituje riistad.

- 1) Piim: a. Kohupiim jne.; b. koor.
- 2) Wõi: a. Rõõsakoorewõi: Pariši wõi, lauawõi, wälja-weowõi; b. hapukoorewõi.
- 3) Juust: a. Schweitzi juust, b. kõwa juust, c. pehme juust.
- 4) Piimatalituse riistad: Lõpsi, kurnamise ja wanutuse-nõuud, koorelahutajad, wõitegemise masinad jne.
- 5) Will, harjased, seep, küünlad, liim jne.

III. Põllutöö jaadused.

- 1) Wiljataimed ja seemned: ruffid, nijud, odrad, kaerad, oad, hernerid, tatrakid jne.

- 2) Soomatoidu taimed: ristikhein, timut, kurehersed jne.
- 3) Siutaimed: linad, kanepid jne.
- 4) Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärf-
lis, taimeõlid, õlu, wiin, taar (kwaas), limunad, mõdu jne.
- 5) Põllutöö tehnika kõrwalised harud: telliskivid,
lubjapõletus.
- 6) Põllutöö tehnika saaduste walmistamise
riistad.

IV. Aiapidamine ja metsakaswatus.

- 1) Wiljapuud: a. wiljapuu seemned ja wili, õunad,
ploomid, kirsiid, murelid jne.; b. marjapõõsad ja marjad:
karumarjad (tikkerperid), maasikad, sõstrad, wabarnad (wah-
rakud) jne.
- 2) Puuwilja joogid: marjawein, õunawein, marja-
limunad.
- 3) Keedised: õuna- ja marja-sahwtid, keedetud marjad jne.
- 4) Kuwatatud puuwili: kuwatatud õunad, ploomid.
- 5) Söögitaimed: kartulid, kapsad, kaalid, porgandid,
kurgid, peedid, kõrwitsad, lill-kapsad, peterjellid, laugid,
fibulad, redised, rõitad, figuriid jne.
- 6) Keedu- ja aiawilja seemned.
- 7) Viljed: toa- ja aialilled, ilupuud.
- 8) Aiataõõ riistad: aianoad, aiasaed, aiakäärilid jne.
- 9) Metsapuude seemned ja taimed.
- 10) Puude proowid.
- 11) Metsatarwitamise abinõuud ja riistad.
- 12) Aiapidamise ja metsakaswatuise kirjjan-
dus, aiaplaanid, kooliaedade plaanid jne.
- 13) Metsa tehnika saadused: laua- ja laastulõikatus jne.

V. Mesilase-pidamine.

- 1) Mesipuud mesilastega.
- 2) Mesi, waha.
- 3) Mesilasepidamise riistad jne.
- 4) Kirjandus.

VI. Kalasajandus.

- 1) Kalakasvatuse saadused: siisetehitud kilud, suitsu-, soola- ja kuivatatud kalad, marineeritud kalad.

VII. Põlluharimine ja maaparandus.

- 1) Põllutöö käsiriistad: adrad, äkked, hanijalad, rullid, labidad, kablid, wikatid, rehad, sirbid, hangud, hargid, linapuhastamise riistad jne.
- 2) Põllutöö masinad: küllwamise, niitmise, riisumise, hõledikamise, linakatsumise, rehepeksu, tuulamise jne. masinad.
- 3) Majapidamise paranduse abinõud: ehituseplaanid — talu eluhoonete, lautade, rehtede, kuivatuse rehtede plaanid ja mudelid, teede ja sõilade plaanid ja mudelid, maamõõtmise, weeloodimise, maakuiwatamise ja niisutamise riistad.
- 4) Kunstpõllurammu: kunstõmnikud, lubi, kips jne.
- 5) Turwa-tööstus: Turwad, turwadikamise riistad.

VIII. Käitöö.

A. Majapidamises tarwitatawad tööd:

- 1) Rahatööd: Partsepa, sadulsepa, kingsepa, kinnassepa, kübarsepa, ja harjassepa tööd jne.
- 2) Puu- ja punumise tööd: Puusepa, tõllassepa, plütssepa, treiali, korwipunumise, köietegemise j. m. tööd.

B. Sepatööd — ülemaaline jaoskond.

- 1) Põllutööriistad: a, käsiriistad: adrad, äkked, rullid, wikatid, rehad, sirbid, wiglad, hangud, labidad, wanakrid, reed, jaanid, kuivatuse rehed jne.; b, masinad: külwimasinad, sõnnikulaotuse masinad, kartuli-wõtmise masinad, tuulamise masinad, rehepeksumasinad, niidumasinad, ruffidikamise masinad, linapuhastuse masinad jne.
- 2) Majariistad: kirwed, kiinid, wasarad, tangid, pihid, peitlid, noad — liife-noad, sulenoad, lauanoad, kahwliid, püsnoad, habemenoad, pangid, keedurriistad, pannid, koh-

wiveskid, kartulifoorijad, kohwipõletajad, lihapeenestamise masinad, lambid, latrid, lühtrid, lehtrid, walemid, raha=kapid.

- 3) Tööriistad: puusepa, püttsepa, ratassepa, treiali, puuldike, rättssepa, kingsepa, sadussepa, kübarssepa, parksepa, sepa, lufussepa, hobuserautuse, ehituse, aiatöö, metsapidamise, jahi, kalapüüdmise riistad.
- 4) Wiilisepa tööd.
- 5) Guksepa tööd.
- 6) Naela ja traadi tööd: Hobusenaelad, hobuserauad, naelad, traadivõrgud jne.
- 7) Kardsepa tööd: Toobid, pangid, liuad, sõelad, wannid jne.
- 8) Kunstsepatöök: majaehited, taotud rauast iluasjad, kirjutuse=nduud, pildiraamid, pingid, lauad, raudaiad jne.
- 9) Peenemad metall- ja mehanika=töök: keldad, elektrikellad, õmblusmasinad, jalgrattad, elektrimasinad, arstiriistad, loomaarstiriistad.
- 10) Õukfugused muud sepatöök.
Mätusele wõib sepatöö osakonda ka tarwitusel olewaid töökid tuua.

C. Kunstkäsitöök.

- 1) Maalimise, joonistuse, tulijoonistuse j. m. töök.
- 2) Nakerduse, puuldike, kujuraimise töök.
- 3) Päewapildi töök.
- 4) Raamatutrüki, kiwitrüki, raamatukõitmise j. m. töök.
- 5) Muusikariistad: klawerid, pianinod, orelid, wiulid, puhumiseriistad.
- 6) Kullasepatöök.

D. Kooliõpilaste töök.

- 1) Metallitöök.
- 2) Tisleri=töök.
- 3) Papi=töök.
- 4) Nakerdus=töök.
- 5) Kujutustöök ehk modellerimised.
- 6) Põletismaalitöök.
- 7) Joonistused.

IX. Kodune käsitöö, iseäranis naesterahwa näputöö.

A. Kudumine, ketrus, wärwimise tööd:

- 1) Telgedel kudumine: kangad, waibad, rätikud, linad.
- 2) Ketrus: Lõngad, niidid.
- 3) Wärvimine: wärwid, wärwimise tööd.

B. Warrastega kudumine, kirjamine, õmblemine.

- 1) Warrastega kudumine ja heegeldamine.
- 2) Kirjamise ja wäljaõmblemise tööd.
- 3) Õmblemised.

X. Gesti muistne käsitöö.

- 1) Wanad Gesti rahwariided: a. ülifonnad, iseäranis rüüd, pihikud, alusküued, ürbid, taskud; b. kirjamisestööd, iseäranis rooked, päärätid, pääehted, põlled, käte-rätid; c. kudumisetööd: wööd, kindad, sukad; d. ehted: preefid, sõled, keed, sõrmused; e. tööriistad: kangasteljed, kõlad, wokid, niied, soad, uid, käärpuud, kerilauad, wiisipud ehk hasplid, lehad, niksid, kaasid.
- 2) Gesti laadi puutööd: Kirjatud lapad, kannud, soolawakad, karbid, napad, torbitud, lusikad, kopad, lähtrid, firmud, lauad, toolid, jängid, kapid, firstud, wakad, kurikad, uhmrid, mõhed, sadulad, wantrid, reed, selgud.
- 3) Gesti rauatööd: Noad, firwed, fiinid, uurdenoad, liimeistrid, hoolmed, lusikanoad, uherdid, käämrid, peitlid, pihid, tangid, wasarad, alased, lõdtsad.
- 4) Gesti põllutööriistad: adrad, äkked, karuäkked, foodid, folgispuud, roobitsad, linaharjad, linaraatsid, wiglad, rüüstipuud, hargid, hangud, rehad, usksepöörad, seinawarad.
- 5) Gesti jahi- ja kalapüügi riistad: a. wibud, lingud; b. noodad, wõrgud, kuuritsad, liiwid, kahad, wäst-rad, umnad, õnged.
- 6) Gesti muusikariistad: kandleid, wilespillid, karjapafunad, torupillid, lutufarwed, wiulid, krapid, fuljused.

7) **Chituse kaunistused.**

8) **Wanad Gesti mõõdud ja arwamise abinõud:** Pääsriid, sirwilauad, pügalpulgad, arupulgad, tunnipakud.

Tähendus: Gesti muistse käitöö jaoskonda mõetakse kõige päält töösid, mis wana Gesti laadi kannawad, wastu. Neist töddest peawad waatajad meie rahwa algupäralist maitset tundma õppima ja sündsat eeskuju wõtma. Iseäranis tähtis on see, et meie oma wana Gesti wärwifid ja nende kookukõla hästi tundma saame. Tungiwalt tuleb soowida, et pääle wanade Gesti käitööde ka niifuguseid uuemaid töösid ja asju näitusele toodaks, mis wanade eeskujude ehk mustrite järele walmistatud ja maitse harimiseks wäga tähtsad on.

XI. Tuletõrjumise abinõud,

iseäranis maal tarwitatawad tule-kustutamise riistad.

XII. Wõiduküünd.

Osja wõiwad kõik põlluharijad, peremehed ja sulased, wõtta.

D. Auuhinnamõistmise eeskirjad.

1) Auuhinnamõistjad peawad tarwilikud põhjused üles tähendada, miks auuhind on määratud, igauks ise raamatufesesse, mis näituse kirjakoos alles hoitakse.

Tähendus: Auuhinnamõistjad annawad oma hindamise-raamatud näituse-toimekonnale ära, vähemalt need raamatud, kus auuhinnamõistjate otsused läbistifku kokku on wõetud.

2) Auuhinnamõistjate komisjonid algawad oma tegewust näituse efimesel päewal. On soowitaw, et nad oma tööd selfamal päewal lõpetafiwad.

3) Auuhinnamõistjate komisjon walib oma liikmete keskelt juhataja, kes otsust annab, kui arwamised lahku lähewad, nii et ühelgi arwamisel hääle-enamust ei saa.

4) Auuhinnamõistjad wõiwad tarwilikul korral näituse juhataise lubal väljaspoolt asjatundjaid nõuu andma paluda. Ülemal näitusejuhatajal on kõigis komisjonides hääledigus.

5) Auuhinnamõistjad wõiwad hindamist oma arwamist mõõda toimetada: kaalumise, mõõtmise, waatamise waral jne.

6) Kui auuhindamisel eksitus on juhtunud, siis wõib hindamist näituse juhataisega kokkuleppides weel kord toimetada. Muudu ei muudeta allkirjaga fiskeantud auuhinnamõistmist mitte enam.

7) Muuhinnamõistjad annavad neid auuhindasid, mis nende jaoks fonda määratud.

8) Muuhindasid antakse ainult hääde toodete eest; kui hääd ei ole, jäävad üleaarused auuhinnad järele.

9) Muuhinnamõistjad võivad wabaks saanud auuhindasid oma jaokskonnale paluda.

10) Teistel näitustel antud auuhinnad ei ole hindamisel mitte mõõduandwad.

11) Loomad ehk asjad, mis aasta enne sellel näitusel auuhinna saanud, võivad ainult siis auuhinda saada, kui nemad paranenud ja kõrgema auuhinna väärt on.

12) Muuhindasid antakse saaduste valmistajatele ja pidajatele, kui ka loomade kaswatajatele: kõrgemaid auuhindasid saavad aga üksi valmistajad ja kaswatajad, kuna teised ainult kiitusekirju võivad saada. Kaupmehed saavad sarnaseid kiitusekirju ainult siis, kui nendel asjade valmistaja wabriku poolt agenturi luba on.

13) Muuhinnad antakse asjade eest isikutele.

14) Üks näitaja võib mitu auuhinda saada, kui tema mitmes jaokskonnas asju ehk loomi on näitusele toonud.

1) Asjad ei tule mitte auuhinnamõistmise alla, kui näitaja tähtsaid teateid meelega walesti üles on andnud, wõdraft tööd oma tööks nimetanud jne.

16) Glajate auuhindamisel on jaokskonna alaosade järele iseäranis tarwituse ja kaswatuuse pääle waadata.

17) Muuhinnad antakse Seltsi esimehe, näituse juhataja ja näituse-toimekonna kirjatoimetaja allkirjaga wälja.

18) Hõbe-auurahad arwatakse kõrgemaks, kui pronks-auurahad.

19) Kes asju ja loomi auuhinna saamiseks näha pannud, ei wõi mitte selles jaokskonnas auuhinnamõistjaks olla, milles tema asjad wõistlewad.

Tä h e n d u s: Iseäralikkudel tarbekordadel wõib näituse juhatus lubada, et isitud neis jaokskondades, kus nende asjad ehk loomad wõistlewad, auuhinnamõistmisest osa wõtaksiwad, muudkui selle tingimisega, et nemad oma asjade ehk loomade hindamise ajal auuhinnamõistmisest tagasi astuksiwad.

20) Muuhindade määramisel tuleb iseäralikka nõudmise filmas pidada, mis üfsikute auuhindade wäljaandmise kohta käiwad.

T ä h e n d u s: Kui kellegil ühes jaokskonnas mitmeid asju ehk loomi on, siis wõib tema hääde toodete eest iseäralitse k o g u = a u u h i n n a saada. Kogudeks arwatakse ühetõulisi asju.

A

59465

199304